

πίδειξιν, ἀλλ' ἔτι μεγαλειτέραν ἐκ τοῦ πλησίον. Δὲν δμοιάζει πρὸς τὰς τοιχογραφίας μερικῶν μεγάλων ἐκκλησιῶν τῆς Ἰταλίας, αἱ ὁποῖαι, ζωγραφισμέναι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὕψηλοῦ θόλου κάμνουν λαμπρὰν ἐντύπωσιν ἐνόσφ στέκη τις κάτω ἐπὶ τοῦ θαπέδου τοῦ ναοῦ καὶ βλέπη πρὸς τὰ ἐπάνω, ἀλλ' ἅμα ἀναδῆ εἰς τὸν περιῶρομον καὶ θελήσῃ νὰ τὰς ἐξετάσῃ ἐκ τοῦ πλησίον, δὲν φαίνονται πλέον ὠραῖαι εἰκόνες, ἀλλὰ μεγάλαι ἐπιφάνειαι χρωμάτων, χοντροσιδῶς ἀλειμμένων ἐπάνω εἰς τὸ ἀσβέστωμα τοῦ τοίχου. Ἄ, ὅχι! κάθε γραμμὴ καὶ χαραγματία, κάθε ἀνάγλυφον καὶ κόσμημα, κάθε τεμάχιον μαρμάρου εἰς ὅλον τὸν Παρθενῶνα εἶναι μὲ τόσῃν ἀκριθείαν καὶ λεπτότητά ἐσκαλισμένον καὶ μὲ τόσῃν τέχνην καὶ ἐπιτηδεϊότητα ἐφηρμοσμένον εἰς τὴν θέσιν του, ὥστε πρέπει νὰ δμοιολογήσωμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ἔλεγον ὅτι «οἱ θεοὶ βλέπουν παντοῦ,» καὶ ὅτι

καὶ αἱ μὲν παράλληλοι γραμμαὶ ὀνομάζονται τρίγλυφοι, τὰ δὲ ἐπίπεδα τετράγωνα μετόπαι, γεγλυμμένοι ἄλλοτε μὲ ὠραῖα σχήματα, παριστάνοντα τὰ ἀνδραγαθήματα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν ἡρώων, ἦσαν δὲ 92 τὸν ἀριθμὸν· ἡ ἐπίπεδος ἐπιφάνειά των ἦτον ἐρυθρά, ἐνῷ αἱ τρίγλυφοι ἦσαν κυανᾷ. Εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ ναοῦ, δηλαδὴ εἰς τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν δυτικὴν πρόσοφιν, ὕψωνοντο δύο μεγάλα τρίγωνα ἀνωθεν τοῦ θριγχοῦ, ὀνομαζόμενα ἀετώματα, καὶ σχηματιζόμενα ἀπὸ τὰς πέτερυγας τῆς στέγης. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν ἦτο κοσμημένη μὲ λαμπρότατα ἀγάλματα θεῶν, εἴκοσι εἰς κάθε ἀέτωμα, παριστάνοντα πρὸς ἀνατολὰς μὲν τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς, πρὸς δυσμὰς δὲ τὴν ἔριν τῆς αὐτῆς θεᾶς πρὸς τὸν Ποσειδῶνα. Ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἴστατο μέγα ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ ἐλεφάντινον ὁστοῦν μὲ χρυσᾷ κοσμήματα, ἔργον τοῦ Φειδίου, τοῦ περιφημοτάτου καλλιτέχνου

Ὁ Παρθενών. (Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς.)

εἰργάζοντο ὅχι διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν θεῶν.

Ὀλόκληρος ὁ Παρθενὼν συνίσταται ἀπὸ Πεντελικὸν μάρμαρον, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο λευκότερον ὥς χιὼν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον καὶ τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ ἔλαβε κίτρινον ἢ χρυσοειδῆ χρωματισμόν. Τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ εἶναι 69.89 μέτρων καὶ τὸ πλάτος του 30.89· κίονες δὲ 16 δωρικοῦ ρυθμοῦ περιεκύκλωναν ἄλλοτε τὸν σῆκον, ἀλλ' ὥς βλέπετε ἐκ τῆς εἰκόνος, πολλοὶ αὐτῶν κατεστράφησαν καὶ μόνον μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ τοίχου μένει. Τὸ μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον ἀκουμβᾷ ἀμέσως ἐπὶ τῶν κίωνων ὀνομάζεται ἐπιστόλιον, τοῦτο ἄλλοτε ἦτο ἐστολισμένον μὲ χρυσοὺς στεφάνους καὶ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πρόσοφιν τοῦ ναοῦ μὲ χρυσᾷ ἀσπίδας, τὰς ὁποίας ἀνέθετον οἱ νικηταί. Ἀνω τοῦ ἐπιστολίου βλέπετε δεύτερον στρώμα μαρμάρου, διηρημένον εἰς τετράγωνα διὰ παράλληλων καθέτων γραμμῶν· τοῦτο ὀνομάζεται θριγ-

τῆς ἀρχαιότητος. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο συνήθως ὀνομάζεται τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, πρὸς διάκρισιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλο ἄγαλμα τῆς αὐτῆς θεᾶς, τὸ ὁποῖον ἴστατο ἔξωθεν πρὸς δυσμὰς τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἦτο ὑψηλότερον αὐτοῦ τοῦ ναοῦ, παρίστανε δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ὡς πρόμαχον τῶν Ἀθηναίων, μὲ ἀσπίδα καὶ λόγχην. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο διεκρίνετο τόσον μακρὰν, ὥστε οἱ ναῦται πλησιάζοντες τὴν Ἀττικὴν ἐκ τῆς θαλάσσης πρῶτον πρῶτον ἔδλεπον ν' ἀστράπτῃ ἡ λόγχη τῆς θεᾶς, πρὶν ἀκόμη δυνηθοῦν νὰ διακρίνουν ἄλλο τι. Ὅλα αὐτὰ τὰ λαμπρὰ ἀγάλματα, ἔργα τοῦ Φειδίου καὶ ἄλλων μεγάλων καλλιτεχνῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους, ἐχάθησαν, ἀλλὰ μὲν κατασραφέντα ὑπὸ πυρρίτιδος, ἀλλὰ δὲ ἀρπασθέντα ὑπὸ ἄλλων καὶ ἰδίως τοῦ ἀγγλοῦ λόρδου Ἐλγιν, ὅστις τὰ μετέφερεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὸ 1800, ὅπου εἶναι ἀκόμη εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον. Τὸ δὲ λυπηρότερον πάντων εἶναι, ἀφοῦ διεσώθη σχεδὸν ἀκέραιος ὁ Παρθενὼν ἐπὶ πε-